

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 431/2013-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej obchodnou spoločnosťou F., s. r. o., B., v mene ktorej koná advokát doc. JUDr. B. F., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Krajského súdu v Banskej Bystrici z 11. októbra 2012 vydanými pod sp. zn. 5 NcC/10/2012 (Rvp 9340/2013), sp. zn. 5 NcC/43/2012 (Rvp 9350/2013), 5 NcC/42/2012 (Rvp 9351/2013), 5 NcC/41/2012 (Rvp 9352/2013), 5 NcC/38/2012 (Rvp 9353/2013), 5 NcC/37/2012 (Rvp 9354/2013), 5 NcC/36/2012 (Rvp 9355/2013), 5 NcC/34/2012 (Rvp 9356/2013), 5 NcC/32/2012 (Rvp 9357/2013), 5 NcC/31/2012 (Rvp 9358/2013), 5 NcC/15/2012 (Rvp 9359/2013), 5 NcC/55/2012 (Rvp 9364/2013), 5 NcC/54/2012 (Rvp 9365/2013), 5 NcC/52/2012 (Rvp 9366/2013), 5 NcC/51/2012 (Rvp 9367/2013), 5 NcC/50/2012 (Rvp 9368/2013) a sp. zn. 5 NcC/48/2012 (Rvp 9369/2013) a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 9340/2013, Rvp 9350/2013, Rvp 9351/2013, Rvp 9352/2013, Rvp 9353/2013, Rvp 9354/2013, Rvp 9355/2013, Rvp 9356/2013, Rvp 9357/2013, Rvp 9358/2013,

Rvp 9359/2013, Rvp 9364/2013, Rvp 9365/2013, Rvp 9366/2013, Rvp 9367/2013, Rvp 9368/2013 a sp. zn. Rvp 9369/2013 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. III. ÚS 431/2013.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 14. januára 2013 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) z 11. októbra 2012 vydaným pod sp. zn. 5 NcC/10/2012 (Rvp 9340/2013), 5 NcC/43/2012 (Rvp 9350/2013), 5 NcC/42/2012 (Rvp 9351/2013), 5 NcC/41/2012 (Rvp 9352/2013), 5 NcC/38/2012 (Rvp 9353/2013), 5 NcC/37/2012 (Rvp 9354/2013), 5 NcC/36/2012 (Rvp 9355/2013), 5 NcC/34/2012 (Rvp 9356/2013), 5 NcC/32/2012 (Rvp 9357/2013), 5 NcC/31/2012 (Rvp 9358/2013), 5 NcC/15/2012 (Rvp 9359/2013), 5 NcC/55/2012 (Rvp 9364/2013), 5 NcC/54/2012 (Rvp 9365/2013), 5 NcC/52/2012 (Rvp 9366/2013), 5 NcC/51/2012 (Rvp 9367/2013), 5 NcC/50/2012 (Rvp 9368/2013) a sp. zn. 5 NcC/48/2012 (Rvp 9369/2013); ďalej len „napadnuté uznesenia“.

Zo sťažností vyplýva, že sťažovateľka Okresnému súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) doručila žaloby, ktorými sa domáhala svojich nárokov na náhradu škody – nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v platnom znení,

smerujúce proti Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky. Ku vzniku škody malo podľa nej dôjsť kontinuálnym a zásadným zásahom do jej základných práv, najmä práva na poskytnutie súdnej ochrany v zákonom predpokladanej kvalite a práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Predmetné žaloby boli vedené okresným súdom pod sp. zn. 9 C/233/2012, 10 C/126/2012, 9 C/265/2012, 20 C/279/2012, 9 C/292/2012, 10 C/127/2012, 7C/243/2012, 10 C/99/2012, 9 C/278/2012, 10 C/101/2012, 7 C/266/2012, 14 C/271/2012, 14 C/268/2012, 14 C/290/2012, 14 C/314/2012, 14 C/315/2012 a sp. zn. 16 C/183/2012.

Sťažovateľka v záujme ochrany svojho práva na spravodlivé konanie sformulovala „už v úvode podanej žaloby požiadavku na to, aby nadriadený súd rozhodol pred prvotným prejednaním veci o prikázaní veci (tohto sporu) inému súdu, pretože sudcovia miestne a vecne príslušného Okresného súdu Banská Bystrica sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vzhľadom na ich pomer k veci a k účastníkovi konania (námetka zaujatosti z objektívneho pohľadu)“. V rámci odôvodnenia svojej požiadavky okrem iného poukázala na skutočnosť, že okresný súd, ktorý zapríčinil svojím nesprávnym úradným postupom vznik škody na jej strane, nemôže byť zároveň orgánom súdnej moci, ktorý bude o tejto škode rozhodovať, ďalej na to, že takýmto postupom by došlo k nerespektovaniu zásady „nemo debet esse iudex in propria causa“, a taktiež poukázala na judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa rozhodovania o nestrannosti zákonného sudcu.

Sťažovateľka uvádza, že krajský súd mal napadnutými uzneseniami rozhodnúť tak, že nevyhlásil všetkých sudcov okresného súdu z prerokovania a rozhodovania v predmetných konaniach. Napadnuté rozhodnutia krajského súdu sú podľa sťažovateľky «nesprávne, zakladajúce zásah do jeho základných práv, konkrétne:

- základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, t. j. práva na súdnu ochranu a osobitne práva na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 Ústavy SR) a práva na prerokovanie veci nestranným súdom;

- základného práva na spravodlivý súdny proces zaručeného čl.6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“), t. j. práva na nestranný súd zriadený zákonom».

V rámci svojej argumentácie sťažovateľka poukázala na právne závery obsiahnuté v judikatúre ústavného súdu, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúce sa rozhodovania o nestrannosti zákonného sudcu (napr. nález sp. zn. II. ÚS 283/2009 z 26. novembra 2009, nález sp. zn. III. ÚS 116/06 z 5. septembra 2006, uznesenie sp. zn. II. ÚS 336/09 z 8. októbra 2009, nález sp. zn. III. ÚS 47/05 z 11. mája 2005, nález sp. zn. I. ÚS 46/05 zo 17. marca 2005, nález sp. zn. IV. ÚS 345/09 z 8. októbra 2009, rozsudok ECHR Findlay v. Spojené kráľovstvo z 25. februára 1997, odsek 73, rozsudok ECHR Kyprianou v. Cyprus z 15. decembra 2005 atď.) a odvolávajúc sa na ňu uviedla, že *„objektívna námietka porušenia nestrannosti je dôvodná. Dôvodnosť námietky porušenia nestrannosti je závažne podporená tiež tým, že:*

a) pomer sudcu k veci, ktorý má za následok jeho zaujatosť, v danej veci vyplýva aj z právneho záujmu sudcu na prejednávanej veci, pretože môže byť rozhodnutím súdu priamo dotknutý vo svojich právach (ust. § 22 zákona č. 514/2003 Z. z.);

b) vylúčený je sudca aj preto, že získal o veci poznatky iným spôsobom, než z dokazovania na konaní (priamo výkonom funkcie sudcu na súde, ktorý škodu spôsobil);

c) do úvahy prichádza aj vzťah ekonomickej závislosti (zníženie rozpočtovaných prostriedkov súdu splnením povinnosti úhrady škody sťažovateľovi)“.

Podľa sťažovateľky objektívna skutočnosť spočívajúca v tom, že jej žaloby o náhradu škody spôsobenej rozhodovaním jednotlivých sudcov okresného súdu majú byť prerokované a rozhodnuté sudcami toho istého okresného súdu, ktorí majú medzi sebou *„minimálne kolegiálny a väčšina isto i priateľský vzťah“*, vyvoláva dôvodnú pochybnosť o nezáujatosti všetkých sudcov okresného súdu, ktorí sa vzhľadom na dané okolnosti prípadu nemôžu javiť v očiach strán ako nezávislí. V tejto súvislosti sťažovateľka uviedla, že Krajský súd v Trnave, Krajský súd v Nitre a Krajský súd v Prešove dospeli vo viacerých svojich rozhodnutiach v skutkovo a právne obdobných veciach k opačnému právnemu záveru ako krajský súd v označených uzneseniach.

Sťažovateľka svoje sťažnosti následne doplnila podaniami doručenými ústavnému súdu 26. februára 2013, v ktorých reagovala na uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 89/2013 zo 6. februára 2013, ktorým boli jej obsahovo obdobné sťažnosti

ústavným súdom odmietnuté z dôvodu nedostatku jeho právomoci na ich prejednanie a rozhodnutie „s nádejou, že zvráti stav bezlimitnej deformácie ľudských práv uskutočňovanej systematicky činnosťou súdov Slovenskej republiky v oboch systémoch súdnej moci, pričom táto jeho preventívna činnosť zamedzí diskreditácii Slovenskej republiky na pôde Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu“.

Podľa sťažovateľky „V danej veci nie je možné nastoliť nápravu porušených práv podaním dovolania z dôvodu podľa ust. §237 písm. g) OSP (dovolanie nie je prípustné)! Dovolanie nie je prípustné ani z iných všeobecných dôvodov...“. V tejto súvislosti sťažovateľka poukázala na konania ústavného súdu vo veciach vedených pod sp. zn. I. ÚS 265/05, III. ÚS 24/05 a sp. zn. III. ÚS 74/2011, v ktorých preskúmaval rozhodnutia súdov o zaujatosti sudcov. Ústavný súd však uvedenú rozhodovaciu prax podľa sťažovateľky bez akéhokoľvek zdôvodnenia porušil práve a len v jej prípade. Sťažovateľka taktiež poukázala na odôvodnenie publikovaného uznesenia (Zo súdnej praxe č. 40/1998) Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 20/97, v ktorom tento súd vyslovil: „Na prejednanie opravného prostriedku (odvolania či dovolania) proti rozhodnutiu nadriadeného súdu, ktorým tento rozhodoval o vylúčení sudcov príslušného súdu, nie je daná príslušnosť žiadneho súdu. Preto Najvyšší súd v takomto prípade konanie o opravnom prostriedku zastaví (§ 104 ods. 1 v spojení s § 243c O. s. p.)...“

Z uvedeného podľa sťažovateľky vyplýva „v právnom štáte jednoznačný záver, že vo veci je daná právomoc Ústavného súdu Slovenskej republiky rozhodnúť o podanej ústavnej sťažnosti, pričom vzhľadom k existencii viac ako 10.000 pozitívnych rozhodnutí krajských súdov Slovenskej republiky, ktoré predložil sťažovateľ ústavnému súdu ako dôkazy v konaní a ktoré svedčia o jednoznačnej potrebe vylúčiť okresné sudy z prejednávania a rozhodovania vecí s predmetom náhrady škody, neostáva nič iné, len zo strany ústavného súdu vyhovieť princípu legality a princípu právnej istoty a rozhodnúť podľa predloženého petitu“.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví porušenie jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva

podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami, uvedené uznesenia zruší, veci vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a prizná jej primerané finančné zadost'učinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II. A

K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 9340/2013, Rvp 9350/2013, Rvp 9351/2013, Rvp 9352/2013, Rvp 9353/2013, Rvp 9354/2013, Rvp 9355/2013, Rvp 9356/2013, Rvp 9357/2013, Rvp 9358/2013, Rvp 9359/2013, Rvp 9364/2013, Rvp 9365/2013, Rvp 9366/2023, Rvp 9367/2013, Rvp 9368/2013 a sp. zn. Rvp 9369/2013 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky, krajského súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, a okresného súdu, ktorého sa sťažnosti týkajú, rozhodol ústavný súd o ich spojení uplatniac citované právne normy tak, ako to je uvedené v bode I výroku tohto uznesenia.

II. B

K namietanému porušeniu práv sťažovateľky

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania, okrem prípadov výslovne uvedených v zákone o ústavnom súde.

Podľa § 50 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať, ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili, ďalej označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo

inéno zásahu, ktorým sa základné práva alebo slobody porušili, a tiež označenie toho, proti komu návrh smeruje.

Uplatnenie právomocí ústavného súdu je viazané na splnenie viacerých formálnych aj obsahových náležitostí sťažnosti. Až na zákonom presne definované výnimky je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania, pričom viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovatelia domáhajú. Princíp viazanosti ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovatelia domáhajú v petite svojej sťažnosti. Petit musí byť vymedzený presne, určito a zrozumiteľne (v súlade s čl. 127 ústavy a § 56 zákona o ústavnom súde), teda takým spôsobom, aby mohol byť východiskom pre rozhodnutie ústavného súdu v uvedenej veci (III. ÚS 78/02, III. ÚS 17/03, IV. ÚS 138/08).

V danej veci je závažným obsahovým nedostatkom sťažností predovšetkým skutočnosť, že uznesenia označené v petitoch sťažností krajský súd vôbec nevydal, a teda takéto uznesenia vôbec neexistujú. Sťažovateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, označila konania o jednotlivých námietkach za rozhodnutia, pričom ku každému takto označenému „rozhodnutiu“ priradila dátum príslušného spájajúceho uznesenia krajského súdu.

Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade evidentne nejde o písársku chybu alebo zjavný omyl, ale zrejme o snahu sťažovateľky vyprodukovať väčší počet sťažností, pretože ak by sťažovateľka mala v každej ňou označenej veci uviesť príslušné rozhodnutie krajského súdu, ktorým krajský súd spojil sťažovateľkou uvádzané konania o námietkach do spájajúceho uznesenia krajského súdu, zistila by, že väčšina jej sťažností by de facto smerovala len proti spájajúcim uzneseniam, čím by sa výrazne zredukoval počet jej sťažností. Sťažovateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, však zvolila taký postup, že sťažnosťami napadla aj neexistujúce uznesenia krajského súdu, pričom ako prílohu k svojim sťažnostiam pripojila vždy len existujúce spájajúce rozhodnutia krajského súdu.

Keďže ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania a podľa citovanej judikatúry ústavný súd môže sťažnosť predbežne prerokovať, resp. následne o nej rozhodnúť len z hľadiska toho, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, pričom je evidentné, že sťažovateľka v petite svojich sťažností označila neexistujúce rozhodnutia krajského súdu, petit týchto sťažností je nevykonateľný a ako celok trpia nedostatkom predpísaných náležitostí. Preto bolo potrebné sťažnosti vedené pod sp. zn. Rvp 9340/2013, Rvp 9350/2013, Rvp 9351/2013, Rvp 9352/2013, Rvp 9353/2013, Rvp 9354/2013, Rvp 9355/2013, Rvp 9356/2013, Rvp 9357/2013, Rvp 9358/2013, Rvp 9359/2013, Rvp 9364/2013, Rvp 9365/2013, Rvp 9366/2013, Rvp 9367/2013, Rvp 9368/2013 a sp. zn. Rvp 9369/2013 odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu, že sťažnosti nespĺňajú zákonom predpísané náležitosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2013